

ТУВЕ ЯНСОН РАЙСКАТА ГРАДИНА

Превод от шведски: Анелия Петрунова, 2012

chitanka.info

Един февруарски ден професор Виктория Юхансон пристигна в планинското село западно от Аликанте, където щеше да прекара известно време в дома на кръщелницата си Елисабет. Селцето беше малко и много старо. Тесни къщи, скупчени плътно една до друга и разделени от каменни дувари, се катереха по планинския склон както в живописните картички, които Елисабет изпращаше на кръстницата си от време на време.

Пътуването бе дълго и изморително. Виктория леко се разочарова, че Елисабет не я посреща на летището, както се бяха уговорили. Всъщност по-скоро се учуди. Толкова дълго бяха подготвяли това гостуване, и то с искрено нетърпение. Нямаше звънец. Виктория потропа на входната врата, но реакция не последва, ако изключим двете пъстри котки, които се шумгнаха покрай стената и измячиха. Тогава тя извади резервните ключове на Елисабет от ръчната си чанта и влезе в едно патио. Не беше голямо, но изглеждаше точно според очакванията: застлан с плочник двор, растения в спретнато наредени тумбести глинени саксии, а над главата ѝ — лек таван от зеленина. Виктория остави куфарите и си каза: „Аха. Патио“. Създаваше усещане за сигурност, съответстваше на мечтата за далечната непозната страна. Тъй като Елисабет не си беше у дома, Виктория отключи и следващата врата. След силната слънчева светлина стаята ѝ се стори съвсем тъмна. Имаше само един прозорец, при това малък. Рамката му ограждаше като картина яркозелена корона от листа, отрупана с портокали, „мога да се наведе през прозореца и да си откъсна“ — помисли си изморената Виктория. Но може би дървото не беше на Елисабет, а на съседа... Беше съвсем тихо. Сега тя видя, че в стаята цари безпорядък: дрехи, листове хартия, остатъци от ядене, навсякъде следи от тревожно бързане, а по средата на пода — писмо. Прочете го права: „Мила кръстнице, току-що научих, че мама е тежко болна, вземам първия полет. Надявам се да се справиш, ужасно съжалявам, че стана така! Ако газовата бутилка свърши, Хосе от кафенето на площада ще ти помогне, а също и с дърва — той говори малко френски. Бърз поздрав, твоя Елисабет. П.П. Щях да ти пиша, но писмото нямаше да стигне овреме“.

„Горкото дете — помисли си Виктория, — отгоре на всичко Хилда да се разболе... Но тя и на времето си беше леко болнава, нагорницата я изтощаваха. Когато ходихме в Шотландия например,

коя година беше — хиляда деветстотин... както и да е, във всеки случай бяхме много млади. Тя много мрънкаше и не беше приятна компания... Говорехме да отидем в *Das Land wo die Zitronen blüh'n*^[1] или в Испания... Ще ѝ пиша. И на Елисабет. Но всичко с времето си, трябва да правим нещата едно по едно. Чудя се как ли се слага газова бутилка...”

Виктория си свали шапката. Седнала на стол с права облегалка във варосаната, сериозна стая на Хилда, тя се опита да продължи да мисли за приятелката си от детинство. Но образът на Хилда се размиваше все повече и повече, с привкус на позабравено угризение. Виктория запали третата цигара за деня и се посвети на наблюдение на портокаловия прозорец.

Навремето Виктория Юхансон беше много харесвана учителка, умееше да запали любопитството на ученика. Внезапните ѝ мълчания не се дължаха на разсеяност, а ѝ служеха да формулира идеите, които искаше да излага с абсолютна яснота. И по-късно, в университета, където четеше лекции по скандинавска филология, Виктория внушаваше голямо уважение въпреки мекотата си и пълната си неспособност да мъмри или да поддържа ред в книгата и записките си, които непрекъснато губеше или забравяше. Може би именно непрактичната безпомощност на Виктория обезоръжаваше възпитаниците ѝ, както и нейната неизменна дружелюбност, която я караше да тълкува погрешно всеки опит за противопоставяне или насмешка. И внушаваше сигурност, още отдалеч Виктория създаваше усещане за сигурност — малка, стабилна фигурка, която спокойно се приближаваше към теб с обувките си със заоблени върхове. Виктория обичаше да носи шлифер и удобни, широки дрехи, което не пречеше наметката ѝ за театър да бъде от чинчила, а перлите — истински. Маргаритената си огърлица слагаше, когато учениците ѝ идваха на гости. Виктория устройваше малки празненства за тях веднъж седмично: поднасяше им какао и сладкиши, а по-късно, вече на студентите, даваше мартини и маслини и им разрешаваше да си доведат приятел, ако желаят. Намираха се хора, които смятаха всичко това за леко пресилено, но и те отстъпваха пред естествеността, с която Виктория възприемаше нещата — не беше възможно да я съдиш, само да констатираш. Когато младежите идваха на гости на Виктория, те се обзалагаха за едно или друго, с което не се е справила, и това се

превърна в своеобразна игра. Случваше ѝ се да не успее да извади тапата на мартинито или пък да изгори бушон, апартаментът да потъне в тъмнина и тя да не знае как да оправи повредата, някой прозорец да не се затваря, листът с нещо важно да се плъзне зад библиотеката и така нататък. Те оправяха всичко с някаква нежност, след което се засмиваха и казаха: „Добрата стара Виктория“. Елисабет не се славеше с отличен успех, но беше много сърдечна, толкова сърдечна.

Стаята на горния етаж в къщата на Хилда Елисабет бе приготвила за Виктория: халат, разстлан върху леглото, бадемова клонка, пепелник. И най-големият знак за внимание — книга на Ърл Стенли Гарднър. Скъпото дете не беше забравило, че Виктория има слабост към криминалните романи.

И тук прозорецът беше малък, но от него се виждаха терасите, които описваха дълги извивки все по-нависоко по планинския склон с бели и розови редици цъфнали бадемови дървета. Елисабет ѝ беше разправяла за терасите, които задържали почвата и били оформяни в продължение на векове; днес малцина били способните да строят каменните зидове по стария начин, без хоросан, само с камъни, напаснати един в друг като в най-изящна мозайка. Виктория се интересуваше много именно от тези зидове. Веднъж на село се беше опитала да ремонтира един каменен кей на брега, но когато на човек не му се удава ръчният труд, не му се удава и това си е, уви.

Имаше и още едно малко стълбище, което я отведе до покривната площадка. И оттам изведнъж се разкри невероятната красота на околностите в цялата им широта. Около Виктория се редяха диви, величествени планини, сред които тя се почувства по-малка и от бълха в дълбоката купа на долината. Пейзажът бе драматичен, огромен, но затворен отвсякъде. Как ли влияеше на хората? Толкова самотно беше. Виктория стоеше неподвижно, слушаше и постепенно забеляза, че тишината е по-осезаема именно защото не е абсолютна. От време на време кучешки лай, кола долу на междуградския път под селото, църковни камбани в далечината. „Детайли за сравнение — помисли си тя, — както когато морето ти се струва по-голямо, ако има няколко острова, които нарушават линията на хоризонта... Нужни са контрасти. А сега, сега мисля, че този напрегнат ден беше достатъчно дълъг за мен. Няма да си разопаковам багажа и няма да готвя. Направо ще си легна.“

Сънят на Виктория бе преизпълнен с покой и големи, загадъчни образи. Преди изгрева петлите се разкукуригаха, в селото сигурно ги имаше много. После дойде утрото. Стаята беше ужасно студена, особено каменният под. Виктория си облече всички вълнени дрехи, които носеше и слезе по стълбите. Отвори портокаловия прозорец, наведе се навън, хвана един портокал, но не събра смелост да го откъсне, за да не наруши стила на цялото. Чаша чай като че ли щеше да ѝ се отрази по-добре.

Слава Богу, газта работеше, бутилката не беше свършила още. Имаше и друг уред, може би за топла вода — Виктория завъртя предпазливо едно копче и той се включи с обезпокоително съскане, затова тя го спря и кипна вода за чай на котлона. Камерата беше пълна с малки, спретнати найлонови пакетчета. Тя отвори едно от тях, но заподозря, че съдържа замразен октопод и бързо го затвори. Бурканчето с мармалада изглеждаше прилично. И май именно то притесни Виктория. Да се вмъкне в живота на друга жена, в хладилника, леглото, тревожното ѝ заминаване... „Постъпих егоистично. Какво знам аз за Елисабет? В банята имаше самообръсначка, може би някой мъж е трябвало да се изнесе другаде заради мен?“

Виктория си сложи палтото и шапката, наля купичка мляко на котките и излезе. Сутринта бе хладна, слънцето едва се подаваше над планинските хребети. Селската улица свършваше на площада: малко, красиво местенце с чешма в средата и няколко дървета, които още не се бяха разлистили. По-нататък трябваше да разучи какви са. Може би чинари? Ето ги магазинът и кафенето на Хосе, и голямата жълта пощенска кутия, която се стори на Виктория познато и окуражително присъствие. Трябваше да купи отнякъде марки и да изпрати красиви картички на част от някогашните си ученици. Вратите бяха все още затворени. През площада се зададе възрастен човек и се поздравиха. „Сега аз живея тук — помисли си Виктория с лека тръпка на радост — и хората ме поздравяват при среща... Всичко ще се нареди.“

В сянката на патиото тя се вгълби в „Разговорник за туристи: най-често използваните изрази“ — Бихте ли могли, ако обичате... Съжалявам, извинете. Къде мога да намеря ваксаджия, шивач, магазин за сувенири, фризьорски салон...

Към пладне на входната врата се почука, влезе млад мъж с кутия с инструменти, поусмихна се и обясни нещо, което Виктория не разбра. Сетне започна да прави голяма дупка в стената. Странно е — смяташ, че си научил много благозвучни и полезни изрази на испански, но когато ти потрябват, се оказва, че всичко е отлетяло. Виктория почерпи младия мъж с виното на Елисабет и с цигари и не спря да се суети около него чак докато дупката не стана готова. После той си отиде. Малко по-късно се върна, усмихна се все така красиво и ѝ подари огромен букет от мимози. Виктория се трогна. Мимози, които се купуват само на мънички клонки, когато някой има рожден ден — сякаш чуждата страна я приемаше официално, беше невероятно, щеше да разкаже на Елисабет.

Младежът запълни дупката с гипс. Почисти след себе си, погледна я и се засмя.

— Чудесна работа — каза Виктория срамежливо, — много, много хубаво.

Когато на следващия ден на вратата се почука, Виктория предположи, че идва младият мъж, може би за да продължи със стената, но отвън стоеше червенокоса жена, която говореше английски и искаше да се срещне с Елисабет. Водеше четири дребни кучета.

— Колко приятно! — възкликна Виктория. — Заповядайте, влезте! Я какви кученца... Седнете. За съжаление Елисабет я няма, горкото момиче е трябвало да си замине вкъщи, защото майка му се е разболяла... Аз съм кръстницата на Елисабет, Виктория Юхансон. Мога ли да ви предложа чаша чай?

— Джоузефин о'Съливан — каза гостенката на Виктория. — Благодаря, чай няма нужда, не си правете излишен труд. Но Елисабет обикновено държи малко вино в кухненския шкаф.

Виктория отиде, надникна в шкафа на Елисабет и намери половин бутилка уиски.

Кучетата налягаха досами стола на Джоузефин, а след малко две от тях скочиха в скута ѝ.

— Наздраве — рече Виктория. Не обичаше уиски. — Отдавна ли живеете тук, госпожице О'Съливан?

— Има-няма година. Но повечето членове на колонията са тук от много по-отдавна.

— Колонията?

— Да, английската колония. И няколко американци. Тук е евтино.

— И красиво — добави Виктория. — Толкова спокойно, истински рай!

Джоузефин се засмя, дребното ѝ лице се сви и състари. Тя избута кучетата от скута си и изпразни чашата.

— Изглеждат много привързани — каза Виктория. — Ще желаете ли още малко?

— Да, благодаря.

— Цигари?

— Мерси, имам си. — Джоузефин дълго мълча, запали цигара, дръпна няколко пъти и я изгаси енергично в пепелника. — Рай, казвате. Имаме си и змии! Човек вече не се чувства сигурен в това село. И никой нищо не прави по въпроса.

— Но испанците... — започна Виктория.

Джоузефин я прекъсна нетърпеливо:

— Не можете да разберете. Но няма значение, не се притеснявайте.

Едно от кучетата отново рипна в скута ѝ, а останалите се скупчиха под стола.

Виктория каза:

— Колко жалко, че Елисабет я няма. Мога ли аз да ви помогна с нещо?

— Не. Вие не можете да разберете.

Покрай къщата минаха няколко мотоциклета и пак стана тихо.

Джоузефин възкликна с внезапен плам:

— Никой не го е грижа! Никой!

Най-дребното куче заджафка.

— На място! — извика тя. — На място! А пък вие, вие — „рай“! Ако някой се беше заклел да ви убие, как бихте се чувствали?!

Сега всички кучета се разляха.

Виктория каза:

— Струва ми се, че е най-добре да ги пуснете навън.

И сама изведе кучетата на двора. Като се върна, гостенката ѝ стоеше до прозореца с гръб към стаята. Виктория изчака.

— Въпросната се казва Смит — продължи Джоузефин, сега вече спокойно, през зъби. — *Смит*, представете си. Обикаля из селото, размахва нож и казва, че ще ме убие. А аз живея в съседната къща до

нейната! Мрази кучетата и стереоуредбите, пъха заплашителни писма под вратата и се зъби на чистачката ми, а миналата седмица ми отрязва мимозата! Отидох в полицията, но те казаха, че нищо не можело да се направи преди нещо да се случи. С други думи, преди да ме намерят с прерязано гърло!

— Мимозата голяма ли беше? — попита Виктория.

Джоузефин я изгледа гневно.

— Един метър — отвърна кратко.

— А кучетата?

— Лаят, разбира се.

— Госпожице О'Съливан, не бива да се прибързва със заключенията. „Убийство“ е силна дума, би трябвало да се използва премислено и внимателно. Тук е доста студено, какво ще кажете да запаля огън? Мисля, че Елисабет държи дървата навън, на двора.

Бяха големи цепеници от маслиново дърво и тук-там сухи клони с листата; Джоузефин разпали огъня и той загоря с наситено сини пламъци.

— Колко красиво гори — каза Виктория. — Различно. Изобщо не е като у дома.

Джоузефин стоеше неподвижно и се взираше в огъня.

— Не — каза, — изобщо не е като у дома.

Виктория се сети за свои ученици, които бяха идвали при нея, за да споделят нещо ужасно, което им се е случило — ледът обикновено се разчупваше, когато им дадеше да стъкнат огън в кахлената печка. Рече:

— Госпожице О'Съливан, ще помисля сериозно над проблема ви и ще се опитам да намеря начин да ви помогна. Но трябва много внимателно да разсъдя.

Джоузефин се обърна към Виктория и цялото ѝ държание изневиделица се промени: тя се отпусна, напрежението се оттегли от лицето ѝ и тя прошепна:

— Наистина ли искате да ми помогнете? Сериозно? Мога ли разчитам на вас?

— Естествено — отговори Виктория. — Такива въпроси трябва да се разрешават. Но сега се приберете и се опитайте да мислите за нещо друго. — Замалко да каже „вземете си някой хубав криминален роман“, но се усети в последния момент.

Когато Джоузефин си отиде с кучетата, Виктория извади хартия и химикалка, запали цигара и седна пред огъня. Беше много ободрена. Първо написа: „Случаят Джоузефин“, помисли малко и поправи: „Жената с ножа“.

1. Жената с ножа ще наричам Хикс, по-добре е от Смит. Тя ли не е с всичкия си, или Дж.? Или и двете? (Констатация: полицията е аут, не иска да помогне.)

2. Да проверя дали в Испания е разрешено човек да обикаля и да заплашва хората с нож. Би могла поне да бъде глобена за хулиганство (да, но ако това я направи още по-агресивна?). Какво оръжие е избрала всъщност? Кинжал? Кухненски нож? Тази подробност изглежда важна в психологическо отношение. Какво знам за Хикс? Нищо.

3. Мотивът. Кучетата и стереоуредбата не са достатъчни, трябва да има още нещо, по-значимо. Да разбере мотива.

4. Как. Трябва да вляза във връзка с Хикс. Спешно ли е? Дж. театър ли разиграва? Да говоря с Хосе, но дипломатично.

Огънят гореше и в стаята вече беше много топло.

Виктория реши, че след като всички тук отделят време за сиеста наред деня, тя също може да си дремне с чиста съвест следобеда. Превъзходен навик, щеше да е хубаво да се въведе в Скандинавия.

Посети Хосе в кафенето, даде му визитната си картичка, а на съпругата му — кутията шоколадови бонбони, донесена за Елисабет. Когато Хосе ѝ сервира кафето, тя го разговори за времето, за красотата на пейзажа и го попита дали поддържа връзка с чужденците в селото.

Той сви рамене.

— Не общувам много с тях — каза. — Пенсионери. Предимно жени, нали разбирате, те живеят по-дълго.

— С какво се занимават?

— Ходят си на гости — ухили се Хосе.

Виктория спомена, че е чула за една от дамите, някоя си госпожица Смит, та щом всички си ходят на гости, тя можело да посети нея.

— Наистина ли? — каза Хосе. — Сериозно ли говорите? — И се обърна към жена си, която стоеше зад бара и надаваше ухо: — Каталина, чу ли новината, професорката тук е решила да навести сеньорита Смит!

— Опазил Господ! — ахна Каталина. — Никога няма да успее да влезе.

До двете съседни къщи, които обитаваха Джоузефин и Хикс, водеше стръмна, ужасяваща стълба. Когато Виктория стигна, седна на един от ниските каменни дувари, за да изчака, и се зачете в испанския разговорник. Мина много време преди Хикс да излезе. Заклучи входната си врата и застина на място, сякаш забрави накъде се е запътила. Носеше пазарска торбичка, значи най-вероятното беше да е към магазина. Хикс бе доста дребна и не изглеждаше особено опасна, по-скоро мрачна. В прошарената ѝ коса не личеше дори бегъл опит за прическа. Нож нямаше. Сетне тя се приближи.

— Извинете — каза Виктория, — ужасно ми е зле. Къде мога да пийна малко вода?

— На помпата на площада — отговори Хикс. Очите ѝ бяха подозрителни и много тъмни.

— Надали ще успея да стигна дотам... От жегата е, не съм свикнала...

И така Виктория се вмъкна в малката, тясна къща, в която живееше Хикс. При това наистина ѝ призля, защото не беше свикнала да лъже.

Хикс постави чаша вода пред нея на масата и се насочи обратно към вратата. След малко попита дали Виктория се чувства по-добре.

— Ни най-малко — отговори Виктория искрено. — Моля, простете ми, но не може ли да седнем за малко? Дано не съм слънчасала...

Хикс седна на стол близо до вратата.

— Не съм свикнала с жегата — повтори Виктория. — Случвало ли се е друг от колонията да слънчаса?

— Не — отговори Хикс презрително. — Но не би ме учудило. През половината време не правят друго, освен да се пекаат.

— А през другата половина?

— Партита. Ще видите. Пият коктейли, клюкарстват и дрънкат празни приказки. След седмица ще сте във вихъра на танца, ще бъдете сред приятите.

— Не дай си Боже — каза Виктория. — Звучи ужасно.

Хикс остави пазарската торба и заговори тихо и натъртено:

— Да. Ужасно е. Завземат една след друга изоставените къщи и ги ремонтират: да имат всички съвременни удобства вътре, а отвън да са примитивни и романтични. Живеят си живота! Вчепкали са се наедно като оси в гнездо със своите коли и домашни кучета. Като египетски скакалци! Аз живея тук от самото начало, от двайсет години, видяла съм едно-друго! Всичко разтурят.

— Като смокини — каза Виктория.

— Моля?

— Смокинови дървета. Кръстницата ми Елисабет ми е разказвала за смокиновите дървета: корените им се разпростират надалеч и могат да разцепват стени и пътни настилки, какво ли не. Не дават на нищо друго да вирее наоколо.

— Да — каза Хикс, — нищо друго. Човек не знае къде да се дене.

Тя се изправи и застана в очакване до вратата.

По обратния път Виктория опита да си представи какво е всички да ти обърнат гръб. Мисълта беше стара, неприятна — деца, които биваха изолирани от всички занимания на съучениците си, идваха при нея и я питаха какво да правят.

Много неприятно, наистина сложно. Виктория скъса записките си за жената с ножа. Но случаят в никакъв случай не приключваше дотук, само навлизаше в нов етап.

На следващата сутрин Джоузефин влетя с всичките си кучета и още от вратата забърбори:

— Професорке, скъпа професор Виктория, разправят, че сте били у онази. Какво каза тя за мен?

— Нищо.

— Но все нещо е казала?

Виктория потупа най-дребното и нервно куче и рече:

— Струва ми се просто, че е много самотна.

— И нищо друго? — възкликна Джоузефин. — Нищо друго ли не научихте, освен че е самотна? Това можех и аз да ви го кажа от самото начало... Защо мрази точно мен, ето какво бих желала да знам!

— Скъпа госпожице О'Съливан — каза Виктория, — успокойте се. Намирам се едва в началото на това разследване. — И си помисли, ядосана на себе си: „Разследване, колко претенциозно, чела съм прекалено много криминални романи...“ Продължи бързо: — Случва

се хората да останат с погрешно впечатление, нали знаете. По някоя съвсем нищожна причина, разочарование може би, което по-нататък нараства ли, нараства в погрешна посока, докато всичко се обърка...

Джоузефин попита разгорещено:

— Защитавате ли я? Какво искате да ми кажете? Самотна била! Ами че да не съм ѝ аз виновна?! Вие обещахте...

— Да, знам, обещах. Но седнете, няма ли да пийнете уиски?

— Може би едно малко — отговори Джоузефин раздражено. — Но само едно. Ще ходя у Уейнрайтови.

— Да не правят парти?

— Да, парти.

— Вижте — каза Виктория, — аз търсех мотива и мисля, че го намерих. Тя ви е превърнала в символ...

Но Джоузефин не слушаше, а бърбореше за лейди Олдфийлд, която много искала да покани професорката на приема си следващия четвъртък: интелектуален прием, само за посветени. Ето, нямали нищо против да разширяват кръга си.

„Ами поканете Хикс — помисли си Виктория ядосано, — аз не искам да имам нищо общо с вашия кръг, разширявайте го както си искате.“

Изведнъж Джоузефин млъкна, втренчи се във Виктория и попита:

— Какво има, защо ме гледате така? Вече не искате ли да ми помогнете?

— Разбира се, че искам. Но трябва да се опитаме да разберем, че госпожица Смит има големи проблеми...

— Така значи — прекъсна я Джоузефин, — защитавате я! Та тя е опасна, не ѝ вярвайте на думите! Тя е вещица, която всичко изопачава и превръща черното в бяло, аз ли не знам! Забранявам ви да се срещате с нея.

Виктория усети как лицето ѝ пламва и понечи да се обади, но веднага беше прекъсната:

— Да, да, знам какво ще кажете, но няма никакъв смисъл да говорите с нея. Отидете в полицията, ако искате да помогнете, отидете в психиатричната болница в града! Тя е луда, трябва да се вземат мерки!

Едно от кучетата заскимтя.

— Госпожице О’Съливан — каза Виктория овладяно, — може да продължим по този въпрос друг път. Сега се налага да ме извините, трябва да напиша важно писмо.

„Държах се нелюбезно — помисли си после, — позволих си да кипна, а беше ненужно. Но коя пък е тази Джоузефин, която едва ли е и на средна възраст, че да ми се нахвърля и да ми забранява да правя каквото смятам за правилно! Безобразие. С право се ядосвам. Спомням си аз. Млади или възрастни — няма толкова голяма разлика, колкото си въобразяваме. Един е отлъчен, друг трескаво се опитва да бъде част от групата, все е зле. Луда, казва. Луда била и трябвало да се вземат мерки. Има много начини да се вземат мерки.“

Скъпа Хилда,

Тук, в красивия ти дом, ме връхлитат куп спомени от нашите пътешествия до Шотландия и Ирландия. Спомняш ли си, когато набрахме пролетни цветя в покрайнините на Голуей и ги натопихме в консервена кутия на перваза? Преди няколко дни намерих първите пролетни цветя край пътя, но те не искаха...

Не. Не става. Съзливо. Колко е болна тя всъщност?

Скъпа Хилда,

Тук е толкова спокойно и хармонично.

Дрън-дрън. И образът на Хилда пак се разми.

„Можехме да разговаряме. Екскурзиите заедно не се получиха никак приятни, но можехме да обсъдим защо всичко се обърка и да се опитаме да проумеем — тя ли пречеше на моята свобода, на веселото ми любопитство, аз ли я плаших и я докарвах до хленчеща безпомощност? Много интересно всъщност.

Ще ѝ пиша малко по-късно.“

Виктория отиде до къщата, където живееше Хикс, и почука на вратата без никаква представа какво ще говори. Хикс я пусна да влезе,

мълчаливо и с напълно затворено лице.

— Добър вечер — каза Виктория, — не идвам по конкретен въпрос, просто ми се прииска да се отбия.

— Значи визита — каза Хикс. — Посещение на добра воля, един вид. И какво, вписахте ли се в колонията?

— Не. Мисля, че повече ми подхожда да се държа настрана.

— Седнете. Искате ли нещо за пиене?

— Не, благодаря, днес не. Нищо.

След дълго мълчание Хикс каза:

— А няма ли да разговаряме? Изобщо? Ни най-малка утеха за горката самотница?

Виктория каза:

— Не ви подхожда. Но имате право. Самотниците ме вълнуват. Възможността да сме такива по много начини.

— Знам какво имате предвид — каза Хикс, — знам точно какво ще кажете. Различните видове самота. Принудителната и самоналожената.

Виктория отвърна:

— Съвсем правилно. Не е нужно да развиваме темата в повече подробности. От друга страна, ако хората се разбират от половин дума, темите за разговор доста намаляват, нали? Изпитвала съм го, не често, но ми се е случвало. Хубаво е, приятно мълчание.

Домакинята запали лампа на масата. „Какво правя — помисли си Виктория, — дали не съм нелоялна към Джоузефин? Но аз само се опитвам да продължа, да проуча и да разбера, за да помогна.“

— Я кажете — рече Хикс, — вие любопитен човек ли сте?

— Да, случва се. По-скоро любознателен.

— И спрямо мен ли?

— Да. Спрямо всичко.

— Смятате ли, че съм опасна?

— Не, всъщност не. — Виктория позамълча, сетне избърбори: — Веднъж ми подариха тенджерата под налягане. За бързо варене на каша например. Тя беше опасна, избухна, налягането отвътре се оказа прекалено силно.

— Това най-вероятно доказва само — рече Хикс, — че човек не трябва да борави с уреди, ако не знае как. Какво направихте с нея?

— Ами какво да направя, като се счупи. Жалко, толкова хубав уред.

— Пак се почва — сепна се Хикс. — Арии. Няма други записи. А аз ненавиждам операта — музиката откъм долепената къща беше учудващо ясна. — Харесват ли опера?

— Не особено — отговори Виктория, — най обичам нюорлийнски джаз. И класически. Когато се пенсионирах, моите ученици ми подариха стереоуредба. С нея се справям много добре.

Виктория извади цигарите си и погледна въпросително към Хикс.

— Моля, заповядайте — каза домакинята леко нетърпеливо. Настана мълчание. После Хикс отново заговори: — Знаете ли всъщност защо ме търсите? — Виктория не отговори. — Изглеждате искрен човек, държите се естествено. Но сте дошли на погрешното място, трябва да внимавате. Тук е опасно за хора като вас.

— Може би имате предвид — каза Виктория бавно, — че съм податлива на чуждо влияние?

— Нещо такова.

— И че съм склонна към нерешителност, ако се наложи да заема позиция, да направя избор?

— Много сте съобразителна — каза Хикс.

Виктория въздъхна, изгаси цигарата си и се изправи.

— Ще си помисля — рече. — Стълбите ви са ужасни за качване. Но надолу е лесно.

Беше се свечерило. Виктория отиде до ниския зид по билото на последния хълм на селото, ето ги отново — красивите сини огънове, които се издигаха изпод сянката на планината право нагоре в безветрената вечер. Сигурно горяха листа и сухи клони, точно както у дома напролет.

„Да, трябва да внимавам, трябва да знам какво искам, кого се опитвам да защитя. Тя е свършено права. Сега ще си отида вкъщи и ще уча испански. Как се казва: Извинете, има ли някой, който може да ми помогне с прането?“

Една вечер Виктория пое в нова посока и вървя наслуки, докато уличката не премина в пътека, която на свой ред постепенно се стопи в каменистия ландшафт, осеян с древни наглед маслинови дървета. Старите им клони бяха оставени да висят както си искат. Под тях

пасеше стадо овце: успоредни мръсножълти гърбове и наведени глави — всички в една и съща поза на жертви. Виктория се спъна в някаква найлонова торбичка и забеляза, че е стигнала до буните — типичните покрайнини на рая, щом в него живеят хора. Почувства се безпричинно угнетена. И точно тогава през един процеп в планинската верига залязващото слънце пламна и за секунда преобрази и избистри вечерния пейзаж. Светеща омара обви дърветата и пасящите овце — внезапна картина на красота с библейска мощ и загадъчност. На Виктория ѝ се стори, че никога не е виждала нещо толкова прекрасно. И си спомни за онзи сценограф, който веднъж обясни: „Работата ми е да рисувам със светлина, нищо друго. Подходящата светлина в подходящия момент“. Не след дълго слънцето залезе, но преди цветовете да помръкнат, Виктория се обърна и тръгна бавно по обратния път.

„Скъпа Хилда, само поздрав, защото съм толкова радостна тази вечер. Испанските ти гледки са много повече, отколкото аз някога съм разбирала и мечтала, далеч по-въздействащи, отколкото човек може да си представи. Искаш ли да поостанем тук заедно, когато оздравееш?

Не съм сигурна, че подходихме правилно към предишните си пътувания и допускам, че вината беше най-вече моя. Не е необходимо да свършим всичко и постоянно да търчим насам-натам, както правех аз. Сега съм по-наясно.

Разбираш ли, човек би могъл просто да бъде. Да се оглежда, докато наистина види, докато *види* другояче, и да говори за това, да говори за какво ли не и да опознава мястото чрез усещанията си заедно с другия. Не бързаме ли прекалено много, когато сме млади, как мислиш?

Обещай ми да опитаме пак, нали?

Прегръщам те силно, Виктория.“

Беше неделя сутрин и Виктория се събуди от биенето на камбаните, далечни, призивни църковни камбани. „Може би е хубава и смислена идея — хрумна ѝ. — Поне веднъж.“ Но докато нахлузваше ежедневните си обувки, тя зърна туристическите, тикнати в ъгъла, и се поколеба. Утрото беше прелестно. И щеше да е срамота от липса на приемчивост да не разбере накъде води големият междуградски път под селото. Та в църквата можеше да отиде и в облачно време. Сложи си туристическите обувки и пхна в една торбичка бутилка сок,

цигари и разговорника. Ако излетът се окажеше изморителен, можеше приятно да си полежи и почете на тревата под някое портокалово дърво.

Преди обяд беше още прохладно и приятно. От двете страни на пътя имаше големи овощни насаждения, клоните се огъваха до земята от портокали и лимони — съвършени райски градини, но оградени. Никой не се движеше вътре между дърветата, тревата растеше висока и недокосната, а когато минеше покрай някоя вратница, тя все беше заключена. „С малко сила — помисли Виктория — човек би могъл да се провре през оградата, бързо да пропълзи под клоните като в зелена пещера и да лежи там скрит от целия свят, като от време на време си бели по някой портокал и прибира кората в джоба си...“

Откъм селото по пътя се зададе жена, жена в черно. Беше Хикс.

— Добро утро! — извика Виктория. — Към града ли отивате? Ще си правим ли компания?

Хикс спря за миг.

— Не — отговори тя. — Не днес.

— Много мислих... — започна Виктория, но Хикс ѝ обърна гръб и продължи надолу. Сякаш черен гарван прелетя покрай Виктория в слънчевата светлина. Почувства се засегната. Нали бяха провели един доста личен разговор, в който Хикс без съмнение бе надделяла. Можеше да си позволи малко повече любезност.

„Жени — помисли си Виктория, — проблемни още от първи клас.“ С момчетата беше по-добре, поне знаеш какво да очакваш от тях. Седна край пътя, извади сока и разговорника за туристи и се замисли за обратния път по нагорнището. Взе да става прекалено горещо — ту беше леденостудено, ту нетърпимо топло.

Сега пък откъм селото се зададе кола, спря и изсвири с клаксон, вратата се отвори с трясък и отвътре излезе Джоузефин с кучетата си, олюля се и седна през смях на шосето.

— Мисис Виктория! — извика някой от вътрешността на колата. — Елате с нас на фиестата! Карнавал! Побързайте, сигурно вече са започнали!

Лицето на Джоузефин изглеждаше още по-дробно между две дълги плитки от учудващо рижата ѝ коса, беше си сложила лента на челото и мъниста на врата и доколкото Виктория разбра, представляваше индианка. В колана ѝ беше затъкнат нож. Извика:

— Сега ще ви отвлека, професорке!

Виктория се изправи и попита дали става въпрос за истински карнавал.

— Най-големият за годината — увери я Джоузефин. — Народът прави каквото си ще и не го е грижа за друго, а всичко е безплатно, безплатно, разбирате ли! Побързайте, нямаме време! Свирнахме ви пред вратата, но не си бяхте у дома... Това са Мейбъл, Елън и Джаки. Пийнете си малко, защото отиваме на парти!

Отново уиски. По пътя надолу пътуваха с главозамайваща скорост. Една от приятелките на Джоузефин запя. Виктория се оглеждаше тревожно за Хикс, никак нямаше да е добре, ако тя я видеше с Джоузефин и колонията — дезертърка, преминала към вражеския лагер... Сниши се, опита се да стане невидима и раздражено си каза: „Ама че хрумване — *дезертърка*. На чия страна да съм дезертирала? Ами ако Джоузефин ме беше видяла да вървя по пътя с Хикс, какво щеше да си помисли за мен? И всъщност толкова ли е важно кой какво си мисли и на какво мнение е...“

Бяха слезли в града и ги посрещна музика.

— Пийнете си още, Виктория — каза една от колонистките.

— Не, благодаря, не точно сега.

Слязоха от колата и бавно си проправиха път през гъмжащите от хора тесни улички, Джоузефин държеше Виктория за ръката и викаше шеговито:

— Дайте път! Дайте път! Похитих истинска професорка!

Беше извънредно неловко.

Балони навсякъде, викове и смях. Малките деца се движеха през множеството на раменете на бащите си, ревящо херувимче със светлоруса перука, рогато миниатюрно дяволче, Зоро... На площада се спускаха завеси от конфети.

— Мила госпожице О'Съливан — помоли Виктория, — недейте, няма нужда да се приближавам повече... — Но бе изतिकана чак отпред, плътно до причудливо шествие от цвят и движение, сред дъжда от маслинови клонки и цветя на фиестата. Много от танцуващите бяха с маски: разкривени лица, изразяващи презрение, удивление, непоносима болка, и жестовете им се струваха на Виктория разюздани, цветовете им — избрани да бодат очите. Сетне се зададоха плътни, мълчаливи редици от маскирани деца и когато Виктория се загледа в

малко, сериозно момиченце, разпозна с трепет образа и прошепна на себе си: „Да, инфанта на Веласкес, това е. Колко красиво“. Инквизицията се изниза покрай нея, следвана от Кралицата на карнавала под арка от мимози и бадемови клонки; на Виктория ѝ се стори, че изглежда уплашена. Преминаха обвитите в паяжина фигури от Мъртвата гора, а когато се зададоха няколко бутилки уиски, тя се обърна да се усмихне на Джоузефин, но Джоузефин бе изчезнала.

„Трябва да се опитам да преразкажа всичко на Хилда, ще ѝ пиша още тази вечер, това ще я ободри. Я колко хора имат възможност да изживеят мечтата си, да се превъплътят, най-накрая да бъдат нещо друго... прекрасно е. Защо нямаме карнавали у дома, със сигурност са необходими... Ето жената, която е мечтала да бъде дръзкият и благороден Робин Худ, с дългото перо на шапката! Ами онези развеселени мъже, които в танц изживяват мечтата си да бъдат жени? Виж красивите им пазви!“

Музиката се разгорещи и Виктория забеляза Тореадора и Бика, увлечени в яростна игра помежду си; хората викаха силно и се натискаха напред, каква величествена фиеста!

Приближи се една кола с „гангстери“. В малкото празно пространство пред нея танцуваше Хикс, черна като колата, и размахваше дълъг проблясващ нож, всъщност кухненски. Звучеше пасо доблето *Циганска Испания*. В следващия миг Виктория зърна Джоузефин да се втурва на улицата — тя също държеше нож.

— Джоузефин! — извика. — Недейте! Върнете се!

Двете жени закръжиха една около друга пред гангстерската кола, мятаха се внезапно напред, отдръпваха се, публиката викаше „Браво!“ и ръкопляскаше в такт с музиката. Виктория отново извика:

— Недейте! *Pericoloso!*

Но никой не ѝ обръщаше внимание. Двете жени бяха започнали да тропат с токове: приближаваха се, обикаляха в тесен кръг и отново се отдръпваха с танц; в момента единствено той привличаше вниманието на зрителите. Джоузефин едва се държеше на крака. Някой зад Виктория отбеляза, че не тропали правилно, не били истински испанки. Виктория се обърна и изсъска:

— Магаре! Мълчете, не разбирате. Въпрос на живот и смърт е.

Шествието продължи бавно напред и Виктория тръгна с него, запроправя си път, без да моли за извинение, видя, че Джоузефин се

олюля и изпусна ножа, Хикс го грабна, върна ѝ го и двете продължиха да се въртят една около друга като котки в заден двор. Кучетата на Джоузефин се щураха пред Хикс, дотам, докдето се осмеляваха да стигнат, и лаеха като обезумели, музиката продължаваше. Но шествието се запъна и спря, Джоузефин залитна към радиатора на гангстерската кола и се хвана с две ръце, за да не падне. Хикс тръгна бавно към нея и Виктория извика:

— Не!

Ножът се издигна и бързо, с два замаха, Хикс отрязва червените плитки на Джоузефин, хвърли ги презрително на улицата и си тръгна. Хората се отдръпнаха и ѝ направиха място, всичко се случи много бързо. Засвириха *Децата на Пурея* и Виктория изведнъж се видя пленена посред плътно множество: единственото ѝ желание беше да си отиде вкъщи. Постепенно се измъкна от площада, стигна до пустите странични улици и седна пред едно кафене, за да отпочинат краката ѝ. Към нея се приближи някакъв господин и рече:

— Извинете за безпокойството. Аз съм американец. Мен нарекохте магаре.

— Изпросихте си го — отговори Виктория изморено. — Щом човек тропа с крака, няма никакво значение дали е по испански маниер, или не; тропа, защото е ядосан. Да знаете къде мога да си хвана такси?

— Колата ми е зад ъгъла — каза господинът. — От Хюстън, щата Тексас съм.

И по целия път нагоре към селото ѝ разправя за семейството и работата си. Размениха адреси и обещаха да си пратят картички.

Просната на кревата в прохладния здрач, Виктория се опита да даде справедлива оценка на случилото се. Вендетата очевидно се бе състояла в драматичен план.

„И оттук нататък — помисли си Виктория — вече нищо страшно не предстои, само Джоузефин ще си промени прическата, а Хикс ще стане още по-нехаресвана и изолирана. Тя е загубилата, държа се зле. Трябва да се помъча да бъда справедлива. Като че ли най-естествено е да подкрепя загубилата, но какво общо има съчувствието със справедливостта... Обещах да помогна на Джоузефин. Обаче Хикс ми е по-интересна... Не съм обективна.

С учениците беше също толкова трудно — колко внимателно следяха чия страна избирам! Бяха способни да ме докарат до отчаяние с техните деления на черно и бяло... Всъщност има ли нещо абсолютно? Абсолютно «или — или»? Някак всички имат право и човек го разбира, и става нерешителен и се старая да угоди, да бъде толерантен към всички... Но онези събирания, които устройвах за учениците, бяха поне опит, вероятно тромав и боязлив, но все пак опит за кратко да ги извадя от твърдите им като камък групички и да ги накарам да бъдат заедно по цивилизован и учтив начин, да се изслушват и може би разбират малко повече. Хубави събирания ставаха. Мисля, че бих могла отново да опитам. Парти за колонията? Не. Само за Джоузефин и Хикс.“

Телеграмата пристигна малко по-късно вечерта. „Мама почина сутринта, просто заспа, странно усещане, не се тревожи, викни Хосе, ако покривът протече, не се тревожи. Елисабет.“

За миг Виктория си помисли, че би трябвало да се прибере и да помогне. И все пак... Седна на масата и прочете още веднъж телеграмата. Защо да протича покривът, чудна работа. След малко се качи горе и изля на покривната площадка няколко кофи вода. Не прокапа.

И изведнъж, с учудваща сила, Виктория заскърби за изгубената си приятелка от младостта Хилда, която така и не разбра колко лесно може да спре да е досадна.

„Ще изхвърля онзи отвратителен октопод! Ще внеса паничката на котките. Та те не пият мляко — не и испанските котки. Не, дори котките не са в ред!“

Същата вечер Виктория отиде в кафенето, поръча си коктейл *Куба либре* и попита Хосе какво пият уличните котки, когато ожаднеят.

Хосе се засмя и каза:

— Ближат роса.

Преди Виктория да заспи, я залюля приятна мисъл — да бъде независима испанска котка и да намери подходящо шапиче с шапчица от роса по изгрев-слънце (ако изобщо имат шапичета в тази страна).

Виктория написа покани за партито си; положи големи усилия да ги формулира официално и краснописно. Вечерята щеше да се състои в ресторанта на Хосе, единствения в селото. Мястото беше зад

кафенето — тераса с изглед към долината, като създадена за летни туристи, отседнали за малко.

„Ще стане“ — помисли си Виктория и отиде да го обсъди с Хосе. В кафенето имаше доста хора. Тя поздрави Хосе и Каталина и попита дали ще пийнат по чашка с нея, защото се нуждае от съвет по много важен и личен въпрос. Каталина се усмихна леко и отказа, нямала време, но Хосе отнесе два *Куба либре* на маса в дъното, до стъклените врати към терасата. Виктория заговори по същество:

— Планирам вечеря с две гостенки, трябва да бъде много изискана. Разчитам на кулинарния ви опит за менюто. Мислите ли, че агнешкото е добро за основно ястие?

— Със сигурност — охотно се включи Хосе. — Предлагам *cordero con guisantes*^[2].

— Добре звучи — каза Виктория и кимна замислено, като познавач. — А *entremeses*, предястието?

— Какво ще кажете за *gambas frit as*^[3]?

Виктория знаеше какво са *gambas* и махна с ръка за отказ — не, на изисканите приеми в родината ѝ винаги се поднасяха скариди.

— Може би нещо по... екзотично? — предложи.

— *Erizos naturales*^[4]?

— Защо не — съгласи се Виктория уклончиво, не ѝ се нравеше да моли за превод. — На масата трябва да има мимози, много. Не бадемови клонки, би било жалко за бадемите. А виното?

— *Privilegio del Rey* — отговори Хосе, без да се поколебае. — Непременно *Privilegio del Rey*. Искате ли да го дегустирате, госпожо професор? Много е прочуто.

— С удоволствие.

Хосе се върна с две големи чаши и Виктория опита виното. Кимна благосклонно и се осведоми от коя година е. Двамата продължиха сериозното си обсъждане. Жителите на селото следяха внимателно какво се случва, разбираха, че става въпрос за нещо много важно.

Хосе попита:

— Какво предпочитате, госпожо професор — *ensalada verde mezclada* или *chaloias y remolachas*^[5]?

— Естествено *енсалада верде*.

— Естествено — съгласи се Хосе одобрително.

— И сирене — каза Виктория.

— Само сирене? Без десерт?

— Смятам, че е по-елегантно само със сирене. И кафе накрая.

Хосе вдигна ръце.

— Уважаема госпожо професор, невъзможно е, немислимо! Не може елегантна вечеря без *postre*^[6]! *Crema de café Dolores Yanes, pastel Infanta, platanos a la canaria, Amor frío*^[7]...

— Толкова ли е важно? — попита Виктория учудено. — Как се казваше последното?

— *Амор фрио*.

— Не означава ли нещо като „охладняла любов“?

— Горещ-долу.

— Добре тогава — каза Виктория и се изкиска. — Остава една последна важна подробност. На масата трябва да има портокали, голяма купа. С листенцата.

Тя видя, че Хосе не хареса идеята ѝ, изведнъж посърна. Тя извади поканите и го попита дали би ги предал той, така щеше да е поучливо, отколкото ако поканите пристигнеха по пощата.

Съвещанието завърши.

На следващия ден цялото село приказваше: резервираната професорка устройва елегантна вечеря у Хосе. Детайлът с портокалите се възприе като нещо особено смешно. А комбинацията от гостенки беше в устата на всички. Доколкото се знаеше, нито една от двете не бе отказала. Хората разбираха, че ситуацията напълно се е променила и тепърва ще трябва да се разглежда от съвсем нов ъгъл, в зависимост, разбира се, от изхода на партито на Виктория.

Съдбовната вечер се оказа красива и мека. Виктория подбра особено внимателно облеклото си: перлите бяха в чест на сътрапезничките ѝ, а чинчилата — за да впечатли колонията. Кафенето беше пълно с местни жители, но терасата пустееше. Колонията не благоволяваше да прояви явно любопитство.

Гостенките дойдоха точно в уговорения час, всяка от различна посока, Джоузефин без кучетата си. Виктория се изправи и ги посрещна, Хосе излезе с бяла престилка и сервира *Privilegio del Rey*.

— Много се радвам, че успяхте да дойдете — каза Виктория. — Искам да вдигна наздравница с вас за това и защото ви смятам за две

много предприемчиви и смели дами. Да вдигнем чаши за пролетта, за началото.

Джоузефин си беше направила прическа в града и главата ѝ се увенчаваше от удивително голям храст червена коса.

— Много приятно — рече тя, — наистина много приятно.

Гостенките бяха максимално нащрек, изглеждаха като дошли на изпит. Виктория обгърна с жест прекрасния пейзаж, планините, разцъфналата долина и каза:

— Знаете ли, преди, когато преподавах, много от учениците ми копнееха да пътуват из места като това например. Някога в бъдещето, когато ще могат да си го позволят. Често разгръцахме картата на света и си говорехме къде най-ни се иска да отидем. Забавно беше.

Сетне се обърна към Хикс и попита как е станало така, че се е заселила точно тук. Хикс вдигна рамене и отговори:

— Дълго време се грижих за една възрастна роднина. Когато тя почина, наследих дома ѝ.

— Не ви ли домъчнява за вашата страна?

— Не. Само понякога си спомням за моравите.

— Разбира се, моравите! — съгласи се Виктория въодушевено. — Поляните. Тук няма къде да стъпиш на трева, навсякъде само портокалови дървета. Но ей я къде е в планината, там няма огради.

— Гол камънак е — намеси се Джоузефин. — Аз опитах... — спря, когато Хосе излезе на терасата и сервира, а щом той се оттегли, повтори нетърпеливо: — Гол камънак. А вкъщи е тъмно. Винаги е тъмно.

— Така е — каза Виктория. — Но е достатъчно просто да излезете пред вратата... Нали?

Гостенките не отговориха. Тишината се проточи. Хикс се хранеше съсредоточено, но Джоузефин само ровеше в чинията.

Виктория отново се засили и се опита да разкаже забавни истории за учениците, за собствената си непохватност и как са ѝ помагали да оправи нещата: точно както Джоузефин я посъветва за отоплението, а мис Смит ѝ позволи да си почине онзи път, когато се измори и се почувства зле...

— Изобщо не ви беше зле — прекъсна я Хикс. Говореше със спокойна увереност. — Чувствахте се отлично. Бяхте тръгнали да си врите носа заради нея.

Виктория отговори с облекчение:

— Точно така, мис Смит. Постъпих лошо. Но кажете честно: редно ли е човек да обикаля и да заплашва, че ще убие някого и да се зъби на чистачката на въпросния?

Джоузефин се засмя и най-накрая започна да се храни.

— А вие, Джоузефин о'Съливан — продължи Виктория в името на справедливостта, — наистина ли нямате друга музика, освен оперна?

— Нямам — тросна се Джоузефин.

Хосе пак се появи, засуети се около тях и попита наред ли е всичко.

— Благодаря, идеално е — отговори Виктория. — Бихте ли ни донесли още една бутилка от превъзходното си вино?

Той се поклонил и се отдалечи. Когато виното дойде, Виктория погледна към долината и каза:

— Колко е тихо.

— Тишината — отбеляза Хикс — ви е слабост, нали? Оставали малко теми за разговор, ако човек се справял добре с неизказаното, така ли беше?

Виктория се изчерви.

— Едно изказване — рече сковано — може да загуби смисъла си, ако се повтори в преиначена форма.

Джоузефин изгледа Виктория многозначително, подсмихна се кисело и сви рамене.

Вечерята продължи.

Портокалите бяха аранжирани много красиво, всеки със зеленото си листенце. Виктория вдигна един и каза, че Хосе наистина е надминал себе си.

— Превзето — рече Хикс, — той за туристки ли ни взе? Никой не яде портокали.

Виктория каза:

— Идеята беше моя, не на Хосе. Портокалите са за украса, вид символ.

— На какво?

— На някаква мечта, на райските дървета. На недостижимото. Аз вярвам безрезервно в портокалите.

— Напълно разбирам — възкликна Джоузефин, — нищо неуместно няма в портокалите на масата! В Русия са слагали ябълки. Знам какво има предвид Виктория. Тя е необикновена.

— Каква новина — произнесе Хикс, много сухо.

На междуградския път под терасата бяха спрели няколко момчета, сочеха и викаха нещо на испански, отново и отново.

— Какво искат? — попита Виктория.

Хикс погледна към Джоузефин и старателно обясни:

— Казват, че ей там седи жената, която стана за посмешище на карнавала, онази с гангстерската кола.

— Имат предвид нея, не мен! — извика Джоузефин. — Тя беше тази, която направи цирк, нали? Виктория, вие знаете какво стана!

На Виктория ѝ се прищя да ги смърри с „Момичета, момичета!“, но се въздържа. Хосе излезе и изгони децата с порой от възмутени думи на испански.

Слънцето се скри зад планините и в същия момент се спусна вечерният хлад. Виктория изведнъж възнегодува. Каза:

— Дами, за мен карнавалът беше изумително преживяване. Разбирам, че в такъв тип веселие всеки може да си забрави задръжките и да постъпи необмислено. Вярвайте ми, губила съм самоконтрол повече пъти, отколкото ми се иска да си спомням. Но после се опитвам да забравя и се надявам, че и другите ще забравят. — Тя даде знак на Хосе и когато той влезе с нова бутилка, рече: — Чудесно вино. Подходящо за спокойна и съзерцателна атмосфера. Дами, за какво да вдигнем наздравица?

— За вас, Виктория — възкликна Джоузефин. — За справедливостта! Онази справедливост, която въпреки всичко побеждава дори в най-мръсните игрички!

Тя беше изпила няколко чаши, преди да тръгне от къщи, за всеки случай.

— Какво мислите за новата ѝ прическа? — попита Хикс, без да докосне виното си.

Виктория я поправи:

— „Какво мислите за новата прическа на *Джоузефин*?“ Според мен я подмладява.

Беше вече доста изморена и реши да прехвърли на гостенките си по-нататъшната отговорност за вечерята, извини се, остави ги и се

приюти в дамската тоалетна. И там изгледът от прозореца беше възхитителен, но тя не му обърна особено внимание. „Дали не беше жестоко да ги оставя насаме? Спокойно можех да остана. Сега седят и си мълчат. Провалих се. Как пък не се научих да оставям другите сами да си изкупват гаfoвете! Държа се като някакво овчарско куче, което ще си потроши краката да ги събира хората и да се опитва да оправя всичко.“ Мисълта се стори забавна на Виктория. Хрумна ѝ, че към кафето ще им дойде добре малко коняк.

Докато прекосяваше кафенето на връщане, Хосе се присламчи и я попита със заговорнически шепот:

— Как върви?

— Добре, надявам се — отговори Виктория, — получава се сякаш. Храната, виното, украсата: всичко е безупречно. Сега мисля да пийнем коняк с кафето.

Гостенките ѝ седяха като истукани, сигурно се бяха сдърпали.

— Мила ми Виктория — задъхано и много напрегнато избърбори Джоузефин, — ето какво сме намислили...

— Първо благодари — прекъсна я Хикс.

— Да, искам да благодаря за нечуваната ви любезност и щедрост; прекрасна вечеря, толкова добре обмислена, всеки детайл...

Един момент — каза Хикс, — хайде, вземете се в ръце. С две думи, Виктория, вие ни дадохте шанс. Но не допускате ли, че най-нормалното е с Джоузефин да продължим да не се харесваме?

— Възможно е — отвърна Виктория — и нямам нищо против. Ето го и коняка. За какво да вдигнем наздравица този път?

— За нищо — каза Джоузефин. — Говорих прекалено много. Най-добре да си вървя. Оставих кучетата сами цялата вечер.

— Прекалено са им къси краката — вметна Хикс.

Виктория вдигна чашата си и заяви:

— Дами, занимавайте се с несъщественото. След кафето предлагам да се посветим единствено на съзерцание на здрача.

Заедно минаха през кафенето, където всички разговори замлъкнаха, и излязоха на площада.

— Студено е — рече Джоузефин и понечи да закопчае палтото от чинчила на врата на Виктория.

— Престани — каза Хикс. — Виктория сама си решава дали ѝ е студено, или не. Какво се суетиш около нея.

Джоузефин избухна:

— Всички си въобразяват, че са по-наясно от другите! Но за Виктория нищо не знаете, нищичко!

И се откъсна от тях и продължи по уличката.

— Не обръщайте внимание — каза Виктория, — до утре ще размисли.

— Така ли смятате?

— Ами да. Всичко може да се промени.

Виктория не се впусна в обяснения, че за нея всяко ново утро е вид радостно предизвикателство, равносилно на нови шансове, изненади, дори прозрения — чисто и просто вълнуващо. Достатъчно бе „проповядвала“ за една вечер, та заговори, че Хосе е обещал да донесе дърва след девет, а тя ще помете двора и ще го помоли да нареди цепениците в друг ъгъл, за да не пречат на бугенвилията.

Хикс се подсмихна.

— Несъщественото, мила ми Виктория. Преди споменахте несъщественото, нали? Толкова много дребни грижи и задачи. Всеки нов ден се изпълва ту с едно, ту с друго. Вземете Джоузефин: половината ден разхожда кучетата си и върти оперна музика, другата половина търчи по безсмислени купони — да се правиш на обиден, за да ти обръщат внимание, и ревностно да отстояваш нищожната си гордост иска време... И вие, вие, която сте истинска, Виктория, вие снизхождате и размахвате добронамерената си толерантност. О, да, видях ви в онази кола! Чакайте, не казвайте нищо, разбирам, че на човек като вас му е трудно да откаже, но не това е проблемът. Вие нямате нито една идея, никой от вас няма всепроникваща идея, разреждате питиетата и чувствата си с вода. Не разбирате ли: една-единствена твърда, неразводнена идея.

Повървяха и стигнаха до Джоузефин, седнала на дългото стълбище, което водеше до двете съседни къщи.

Виктория каза на Хикс:

— Има идеи и идеи. Да мразиш колонията не е от най-интересните. И струва ми се, тя също е доста разводнена вече. Намерете си нова, по-използваема, ако е възможно. Или се откажете, разбира се.

— Как така да се откажа?

— Ами примирете се да бъдете обикновена. Достатъчно вълнуващо е според мен.

— Ха-ха, ето, виждате ли — каза Джоузефин, — съвсем обикновена, като Виктория. Това е необикновено.

Хикс ѝ помогна да се изправи и рече:

— Да, да, ела да тръгваме. Лека нощ, Виктория.

— Лека нощ.

Виктория постоя и погледа как пъплят по стръмната, изморителна стълба.

И други ги бяха видели.

Следващата седмица Хикс бе поканена у семейство Уейнрайт. Сетне дори у лейди Олдфийлд, макар че във Вътрешния кръг бе приета чак когато колонията се увери, че мис Смит се отличава с някои чудатости, които по приятен начин могат да освежат социалния живот. Но това се случи чак наесен.

[1] *Das Land wo die Zitronen blüh'n* (нем.) — „страната, където цъфтят лимоните“, цитат от Гьотевия роман *Майстер*, чиято героиня Миньон копнее по Италия. — Б.р. ↑

[2] Агнешко с грах (исп.). — Б.пр. ↑

[3] Пържени скариди (исп.). — Б.пр. ↑

[4] Морски таралежи натюр (исп.). — Б.пр. ↑

[5] Зелена салата асорт; лук шалот и червено цвекло (исп.). — Б.пр. ↑

[6] Десерт (исп.). — Б.пр. ↑

[7] Крем кафе *Долорес Янес*; сладкиш *Инфанта*; банани по канарски; *Студена любов* (исп.). — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.